

De Tweede Kamer der Staten Generaal
t.a.v. de vaste Kamercommissie voor Justitie, Veiligheid en Migratie
en de Vaste Kamercommissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Amsterdam, 2 november 2022

Re: verzoek Kabinet medische screening te verzorgen ongeacht IND registratie

Geachte woordvoerders asiel, geachte woordvoerders zorg,

Ten behoeve van het debat over het onderdeel migratie van de begroting Justitie en Veiligheid op 7 november, delen we graag onze zorgen met u over het gebrek aan voortgang in de toegang tot medische zorg voor asielzoekers in Ter Apel en in de Crisis Nood Opvang (CNO) locaties. Op 2 september stuurden Dokters van de Wereld en Artsen zonder Grenzen een noodkreet aan de Minister van VWS en Staatssecretaris van Migratie en Asiel over de toegang tot en kwaliteit en continuïteit van gezondheidszorg in Ter Apel en de CNO-locaties. Uw Kamer ontving daarvan een afschrift. Op 21 oktober ontvingen wij antwoord van de bewindslieden, dat u aantreft als bijlage bij deze brief.

De kabinetsreactie op onze brief heeft onze zorgen over de medische zorg binnen de asielketen niet weggenomen. Wij zijn ervan overtuigd dat in deze opvangcrisis de medisch humanitaire ondergrens niet kan worden gegarandeerd zonder versterking van de rol van huisartsen en de lokale zorginfrastructuur. Dat vergt een regierol voor het Ministerie van VWS. Wij zien de mede-ondertekening door Minister Kuipers in de kabinetsreactie als winst. Het oplossen van de crisis is immers een kabinetsbrede verantwoordelijkheid.

Op één punt is het antwoord dusdanig zorgwekkend dat direct handelen van de zijde van uw Kamer vereist is. Het kabinet meldt dat medische screening van bewoners op CNO locaties nog weken, waarschijnlijk maanden, achterwege zal blijven. Dat is levensgevaarlijk, medisch onverantwoord en uit het oogpunt van volksgezondheid ronduit risicovol.

Wij vragen u met klem om het Kabinet van de opdracht, de middelen en de instrumenten te voorzien zodat iedereen direct bij aankomst in Nederland, desnoods tijdelijk los van het registratieproces, medisch gescreend wordt.

Minister Kuipers en Staatsecretaris van der Burg schrijven in hun antwoordbrief op onze noodkreet: "Een medische intake of screening is zeer belangrijk voor het vervolgproces van voorziening van zorg aan deze mensen. Normaal gesproken krijgt iedere asielzoeker na registratie een dergelijk intake".

De bewindslieden vervolgen: "Bij medische klachten van een mogelijk spoedeisend karakter wordt ook voor het moment van registratie zonnodig een medische intake gehouden. Er wordt gewerkt aan snellere registratie waardoor een medische intake sneller kan plaatsvinden en waardoor medische opvolging soepeler verloopt."

Daarna wordt aangegeven dat het inlopen van de achterstand tijd kost, dat die uitdaging 'niet binnen enkele weken geklaard' zal zijn, en dat 'alle inzet wordt gepleegd om dit zo spoedig mogelijk op te lossen.' Alle inzet ten spijt: dit antwoord is medisch en mensenrechtelijk onacceptabel.

Wij zijn geschrokken van dat antwoord. Screening geschiedt normaliter meteen na registratie, omdat zo de zorgbehoefte wordt vastgesteld én wordt bepaald hoe mensen gezien hun fysieke en geestelijke gesteldheid moeten worden opgevangen. Vluchtelingenwerk wees in hun kort geding al op het belang van de screening, waarop de rechter de staat en het COA veroordeelde¹ om asielzoekers medisch te screenen voordat tot plaatsing in een CNO wordt overgegaan. Deze uitspraak, noch alarmbellen van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd² heeft tot enige versnelling of verbetering geleid. U bent aan zet.

Het slechts bieden van de kans op medische screening “bij medische klachten van een mogelijk spoedeisend karakter” betekent het accepteren van verlies van welzijn en fysieke en mentale gezondheid, omdat klachten die niet als “mogelijk spoedeisend” worden gezien klaarblijkelijk ongezien en onbehandeld blijven, totdat wél sprake is van een klacht die “mogelijk spoedeisend” is.

Voorts schrijft het kabinet hier in wezen dat duizenden mensen zonder enig zicht op hun psychisch en mentaal welzijn heen en weer worden geschoven tussen CNO locaties, die door de rechter als ontoereikend en dus als ongezond zijn beoordeeld, ook voor de meest gezonde asielzoeker. De reden voor het achterwege laten van screening: door het haperen van de asielketen is er een maandenlange achterstand in registraties.

Het is wrang en zorgwekkend dat de gezondheid van mensen met een asielaanvraag zou moeten wachten op het oplossen van die nu al tijden voortslepende organisatorische crisis binnen de asielketen. Het kabinet geeft aan dat een medische screening vóór registratie “ingewikkeld” is “vanwege het ontbreken van de mogelijkheid om een digitaal medisch dossier aan te leggen.”

Het mag wellicht ‘ingewikkeld’ zijn, maar het is medisch noodzakelijk en technisch mogelijk en daarmee dus simpelweg een kwestie van tijd, geld en moeite.

Wij hopen dat uw Kamer het Kabinet om de toezegging vraagt, en desnoods per meerderheidsbesluit opdraagt, dat medische screening voorlopig plaats zal vinden vóór registratie. Alleen dan is tijdig zicht mogelijk op de psychische en fysieke gezondheid van deze mensen en kunnen tijdig verantwoorde keuzes worden gemaakt met betrekking tot hun zorgvraag en daarbij passende opvang.

Hoogachtend,

Jasper Kuipers, Directeur Dokters van de Wereld
Judith Sargentini, Directeur voor Nederland, Artsen zonder Grenzen

---

¹ [Vorderingen Vluchtelingenwerk Nederland tegen de Staat en het COA grotendeels toegewezen \(rechtspraak.nl\)](#)

² [Nog steeds risico's voor gezondheid asielzoekers in aanmeldcentrum Ter Apel | Nieuwsbericht | Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd \(igj.nl\)](#)